

Purposes of the Egyptian Bondage – Guided Study

For a detailed analysis of this topic, see: http://alhatorah.org/Purposes_of_the_Egyptian_Bondage

The Decree – Bereshit 15:13-14

ברית בין הבתרים

(יג) ויאמר לאברהם קדע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה.
(יד) וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכש גדול.

Already at the Covenant Between the Pieces, Avraham is told that his descendants will be exiled and enslaved for 400 years. But why was such a decree necessary? In general, how do you understand why suffering is sometimes part of the Divine plan?

Before looking at the sources below, imagine if the Israelites had never gone down to Egypt. How do you think the course of Jewish history would have been different?

Approach #1 – "We Deserved It..."

This approach assumes that the exile and/or bondage came as a punishment for sin. The commentators, though, disagree regarding both which sin was the ultimate cause of the suffering and who was the blameworthy party.

Why does each commentator below choose the sin that they do?
Which opinions do you find convincing? With which do you disagree? Why?
As a whole, do you find the "punitive" approach appealing; why or why not?

Source #1 – Avraham's Fault

תלמוד בבלי נדרים ל"ב.

אמר רבי אבהו אמר רבי אלעזר: מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתים ועשר שנים?...
ושמואל אמר: מפני שהפריז על מדותיו של הקדוש ברוך הוא, שנא' (בראשית טו): במה אדע כי אירשנה; ורבי יוחנן אמר: שהפריש בני אדם מלהכנס תחת כנפי השכינה, שנאמר (בראשית יד): תן לי הנפש והרכוש קח לך.

What is the advantage of attributing the sin to Avraham specifically? Why do you think each of Shemuel and R. Yochanan picks the specific incident that he does, rather than any other?

What was so terrible about Avraham not converting the people of Sedom?

How might history have turned out differently had he done so?

According to each position above, how is the decree of exile a fitting punishment?

Source #2 – Avraham's Fault Take Two

רמב"ן בראשית י"ב:ו'

ויהי רעב בארץ – הנה אברהם ירד למצרים מפני הרעב ... והמצרים עשקו אותו חנם לקחת את אשתו, והקב"ה נקם נקמתם בנגעים גדולים, והוציאו משם במקנה בכסף ובוזהב... ורמו אליו כי בניו ירדו מצרים מפני הרעב לגור שם בארץ, והמצרים ירעו להם ויקחו מהם הנשים כאשר אמר (שמות א כב) וכל הבת תחיון, והקב"ה ינקום נקמתם בנגעים גדולים עד שיוציאם בכסף וזהב וצאן ובקר מקנה כבד מאד, והחזיקו בהם לשלחם מן הארץ. לא נפל דבר מכל מאורע האב שלא יהיה בבנים... ואתה מוצא כל מה שכתוב באברהם כתוב בבניו, באברהם כתוב ויהי רעב בארץ, בישראל כתיב (להלן מה ו) כי זה שנתים הרעב בקרב הארץ.

ודע כי אברהם אבינו חטא גדול בשגגה שהביא אשתו הצדקת במכשול עון מפני פחדו פן יהרגוהו, והיה לו לבטוח בשם שיציל אותו ואת אשתו ואת כל אשר לו, כי יש באלהים כח לעזור ולהציל. גם יציאתו מן הארץ, שנצטווה עליה בתחילה, מפני הרעב, עון אשר חטא, כי האלהים ברעב יפדנו ממות. ועל המעשה הזה נגזר על זרעו הגלות בארץ מצרים ביד פרעה. במקום המשפט שמה הרשע והחטא.

What sin does Ramban suggest was the cause of the future enslavement?

Do you agree that Avraham's actions were problematic?

Make a chart listing the parallels that Ramban draws between the story of Avraham in Egypt and that of the Israelites in exile. How does he understand the similarities?

Do you think they support his thesis? Why or why not ?

Source #3 – Yaakov's Sons Were to Blame

אברבנאל בראשית ט"ו'

ואומר שאם נודה שהיה גלות מצרים על חטא ועון קודם אין ראוי שנחשבהו בחק אברהם אבינו חלילה לו מעון ושיותר ראוי שניחסהו לשבטי בני יעקב כי הנה התורה העידה שהם חטאו חטאה גדולה בשנאתם חנם את יוסף אחיהם ובמה שהתנכלו אותו להמיתו כשהלך לדרוש שלומם וטובתם ובהשליכם אותו אל הבור ובמה שמכרו אותו למצרים... ולפי שהם חטאו היה משורת הדין שיקבלו עונשם ולפי שבמצרים חטאו שמכרוהו להיות עבד שם היה ראוי שילקו במצרים ויהיו עבדים שמה הם ובניהם וזרעם שנים רבות כמו שגלה שם יוסף אחיהם ובניו וזרעו. ולפי שהשליכו את יוסף אל הבור היה מענשם שכל הבן הילוד היאורה ישליכוהו. ולפי שעל ידיהם ירד יוסף למצרים היה ראוי ג"כ שעל ידו ירדו הם לגלות מצרים ולפי שהיה המעשה המגונה ההוא שעשו בהיותם בצאן ובלכת יוסף לדעת את שלום הצאן היה מהמשפט האלהי שעל ידי הצאן יבואו למצרים כמ"ש (שם מ"ז ד') לגור בארץ באנו כי אין מרעה לצאן אשר לעבדיך.

To what sin does Abarbanel attribute the exile and bondage?

Why do you think that Abarbanel prefers not to attribute the sin to Avraham?

How are the exile and enslavement a "measure for measure" punishment?

אברבנאל בראשית ט"ו'

ואמנם בני השבטים וזרעם נשארו בגלות בסבת אבותיהם וכמאמר הנביא אבותינו חטאו ואינם ואנחנו עונותיהם סבלנו (איכה ה' ז') כי הנה השבטים נכנסו בעצם ובראשונה בגלות ההוא והבנים נשארו אחריהם. וכבר כתב הרלב"ג בכיוצא בזה היה עונש האבות בעצם ועונש הבנים במקרה למה שנמצאו נטבעים בגלות האבות ונשארו שמה עד תום זמן הגזרה ולפי שהיה משפט האלהי העונש על בנים ועל בני בנים על שלשים ועל רבעים לכן אמר יתברך בעונש הזה ודור רביעי ישובו הנה שהוא מהחוטאי והגולים כמו שאבאר.

*How does Abarbanel explain why future generations were punished if they themselves did not sin?
How do you think Ramban would explain this?*

Sources #4-5 – The Israelites Sinned in Egypt

רלב"ג שמות ב' תועלת ח'

התועלת השמיני הוא : להודיע רוע מנהג ישראל בעת ההיא שהיו בחוזה הגלות. רוצה לומר, שהיו מריבים קצתם עם קצת ומכים קצתם קצת. והיו מואסים המוסר, עד שכאשר הוכיחם משה על זה לא רצו לקבל תוכחתו, אבל הרשיעו יותר ופרסמו ענין הריגתו המצרי, באופן שנודע הדבר לפרעה והוכרח משה לברוח. וזה כולו להורות, כי מה שהיה להם מחוזה הגלות – היה רוע מעשיהם סבה לו ; עד שאם היו מתקנים מעשיהם ויתקברו לשם יתעלה לפי כחם, לא היה להם זה הגלות החזק.

ספורנו הקדמה לתורה

וסיפר בספרו השני כי מאז החל זרע ישראל לחלל ברית אבותם במצרים כאשר העיד יחזקאל באמרו "וימרו בי ולא אבו לשמע אלי איש את שקוצי עיניהם לא השליכו ואת גלולי מצרים לא עזבו..." היו לעבדים בפרך עד אשר שבו קצתם והתפללו ומלאך פניו הושיעם.

On what specific sin does each of the above sources focus? What might motivate one to take this general approach over the others? What difficulty, though, does it still leave unresolved?

To think about: What does it mean to be assimilated in Egypt, given that the vast majority of the commandments had not yet been received?

Approach #2 – Formative Experience

An alternative approach to this question suggests that the bondage was necessary as it served either to educate the Israelites or to otherwise mold them as a nation:

Source #1 – Strengthening Belief in Hasehm

רלב"ג במדבר ט"ו: מ"א

אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים – רוצה לומר, שכבר הוציאם מארץ מצרים באופן שיהיה להם לאלהים, מצד עוצם הנפלאות שראו אז ישראל. והנה רמז עם זה בזה המאמר אל מה שבארנו בענין ברית בין הבתרים, והוא, כי אברהם כששאל אות על ירושת הארץ, לפי שזה הייעוד יחוייב שיהיה בו תנאי, והוא שיהיה זרעו באופן מהשלמות... ובאהו המענה, כי השם יתעלה יישירם אל השלמות בשישימם גרים בארץ לא להם ובעבדות נפלא, ואחר זה יהיה דן הגוי אשר יעבודו ויוציאם ברכוש גדול. ובאלו הדינין והמכות אשר דן הגוי ההוא היישיר ישראל אל השלמות, באופן שהיו ראויים לקבל התורה שיהיה בה השם יתעלה להם לאלהים, והם לו לעם.

According to the above, what message was the redemption from Egypt and its accompanying miracles meant to convey?

Source #2 – Teaching Empathy

נחמה ליבוביץ, עיונים חדשים בספר שמות, עמ' 12-14

ואולם תשובה מדויקת יותר לטעם הגלות – גם היא בכוון של משמעות חינוכית – תתגלה לנו אם נעיין בתורה עצמה, באותם הפסוקים שבהם היא מזכירה את גלות מצרים ועבדות מצרים כהנמקה למצוות... בתורה מנומקות המצוות המגינות על העבד בהזכרת החוויה הממשית אשר עברה על האומה עצמה והיא חרותה על לוח לבם, חווית עבדותם והשפלתם. כן בשביתת העבד בשבת...

על פי פסוקים אלה ורבים אחרים כמותם אפשר אולי לשער, שזהו טעם גלות מצרים בראשית היווצרות האומה, וזהו טעם שבתם בבית עבדים וטעם גזירת גירות ועינוי לפני מתן תורה ולפני בואם לארץ היעוד – שירגישו הם בבשרם מהי עבדות ומהי השפלה, ומהו היות נתון לחמס ולגזל ולשלטון האדם באדם לרע לו.

What was the main lesson to be learned from the process of enslavement according to Nechama Leibowitz? Do you think that this lesson could have been instilled in any other way?

Source # 3 – Nation Building

רש"ר הירש בראשית מ"ה:י"א

ואכן, אין לך מאורע שיפגין בצורה דומה את דרכי ההשגחה האלהית... בארץ כנען לא היתה משפחת יעקב נעשית לעם. תוך כדי גידולה, היתה נטמעת בסביבתה. כדי להיות לעם בלא להתבולל, היה עליה לבוא אל תוך אומה שמעצם טבעה התנגדה לתכונה היהודית, וזו היתה מצרים.

כך, לאחר מכן, הקנאות שבנתה את הגיטאות, היא שהיתה כלי שרת בידי ה', כדי להרחיק אותנו מכל תרבות החטאים של ימי הביניים, ולמען נטפח בחוגנו הצר את אושר המשפחה ואת רוח המשפחה והקהילה. למען יוקצה לנו במצרים מחוז מיוחד להתפתחותנו, נאלץ האחד לעבור לפנינו, להיות "אב" לפרעה ומושל בכל הארץ; ולמען לא יוכל שום מצרי לטעון שאין מקום לעברים במצרים, שכן לא שם נולדו, נאלצו כל המצרים לעזוב את אדמת אבותיהם, להיות הם עצמם גרים באדמה שיעבדה מעתה...

ובסופו של דבר - הגלות הראשונה והגלות האחרונה, מקור שתייהן בקנאה ושנאת חנם; כור המצרף של הגלות, דרך הייסורין של השעבוד, צירפה וזיקקה את כל חלקי העם, ופיתחה בהם את רגש השיוון והאחוה.

List two reasons why the experience in Egypt was vital for the formation of the Israelite nation according to R. Hirsch. Why was the threat of assimilation weaker in Egypt than in Canaan?

What parallels to modern history does R. Hirsch draw?

Approach #3 – No Divine Purpose

This approach challenges the assumption of the previous positions that the bondage was Divinely planned and therefore must have had a purpose.

אברבנאל זבח פסח "ברוך שומר", דרך ג'

הדרך השלישי הוא דרך הבחירה, וענינו שלא ירדו השבטים למצרים בשביל העונש ולא היו מוכרחים לבא שמה מצד הגזירה העליונה לתכלית טובתם, אלא שהיו המעשים כולם בחיריים, היינו כי בבחירתם ורצונם החפשי מכרו את יוסף, וזו היא הסבה הראשונה מהסבות הפועלות לרדתם שמה, כמו שאמרו חז"ל שעל ידי זה נתגלגלו הדברים וירדו למצרים...

ומה שאמר הקב"ה ליעקב אל תירא מרדה מצרימה, היה רשות שנתן לו לא שצוהו לרדת בשום פנים. ולפי"ז הדרך מה שאמר ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ת' שנה, היא הודעה מה שיהיה בזמנים העתידיים, ולזה כי גר יהיה זרעך ולא אמר אתן את זרעך או אשים אותם, כי הם ברצונם ובבחירתם עקרו שור וירדו למצרים ונטבעו בגלות, והשי"ת ברוב חסדיו שמר להם הבטחת אברהם לנקום נקמתם מאויביהם ולהוציאם מעבדות לחירות ולתת להם את ארץ כנען לנחלה. ולפיכך אמר המגיד ברוך שומר הבטחתו לישראל, שהקב"ה מחשב את הקץ ר"ל שהיה הגלות מפאת ישראל ובחירתם והגאולה ממנה יתעלה.

Abarbanel contends that the exile and bondage were purely the result of natural processes and human choices. How does this play out?

What do you think is motivating this approach?

How does Abarbanel understand the Covenant between the Pieces?